

Flakkebjerg Skolemuseum

Gimlingevej 2 . Flakkebjerg . 4200 Slagelse

Flakkebjerg Forskole 1910

Citater fra gamle skolebøger

De følgende citater er fra skolebøger, der har været anvendt i Flakkebjerg Forskole:

	Side
Luthers Katekismus ..... ved biskop C. F. Balslev Gyldendalske Boghandel København 1939	3,4
Bibelshistorie for Børneskolen ..... ved E. Nielsen Nicolaj Nielsens Forlag København 1935	5,6,7
Ole Bole A B C ..... ved Claus Eskildsen Jul. Gjellerups Forlag København 1952	8,9,10,11
A B C ..... af N. Larsen Chr. Eriksens Forlag København	12,13
Landsbyskolens Læsebog ..... ved N. Madsen og J. Pinholt Chr. Eriksens Forlag København 1918	14,15,16,17,18,19,20,21
Praktisk Skrivebog ..... af Overintendant Jørgensen Det Schönbergske Forlag København	22
Den røde Skrivebog ..... af Hermann Larsen Aschehoug Dansk Forlag København	23,24
Dagliglivets Regning for Landsbyskolen I og II ..... af Alb. Christensen, Oluf Hansen og Ejner Mortensen Gyldendalske Boghandel København 1940	25,26,27,28
Danmarks Historie Fortalt For Børn ..... af Nic. Helms Gyldendalske Boghandel København 1940	29,30,31
Kortfattet Geografi for Folkeskolen ..... ved Henr. Christensen og M. J. Pedersen V. Richters Forlag København 1928	32
Atlas for Folkeskolen ..... ved Henr. Christensen og P. Lauridsen V. Richters Forlag København 1924	33,34,35

14 Første Hovedstykke. De ti Bud.

beder, lover og takker og saaledes flittigt omgaas med Gud i Bønnen.

Anm. Om Bønnen læres der videre i det tredje Hovedstykke af Katekismus.

23. Det tredje Bud.

Kom Hviledagen i Hu, at du holder den hellig.

Det er: Vi skal frygte og elske Gud, saa at vi ikke ringeagter Prædiken og hans Ord, men holder det helligt, gerne hører og lærer det.

24. Hvorfor er Hviledagen anordnet?

Gud har af sin Visdom og Godhed anordnet Hviledagen, for at vi ikke skal fortabe os i det timelige, men opvækkes og styrkes til at tjene Gud.

2 Mos. 23, 12. I seks Dage skal du gøre dit Arbejde, men paa den syvende Dag skal du holde Hviledag.

Anm. Jødernes Hviledag eller Sabbat var den sidste Dag i Ugen; de Kristnes Hviledag er den første Dag i Ugen, Kristi Opstandelsesdag.

25. Hvorledes skal vi helligholde Hviledagen?

Vi skal helligholde Hviledagen saaledes, at vi beskæftiger os flittigt med Guds Ord og gerne tager Del i Menighedens fælles Gudstjeneste.

Kol. 3, 16. Lad Kristi Ord bo rigeligt iblandt eder, saa I med al Visdom lærer og paaminder hverandre med Psalmer, Lovsange og aandelige Viser, idet I synger med Ynde i eders Hjerter for Gud.

Første Hovedstykke. De ti Bud. 15

Hebr. 10, 24, 25. Lad os give Agt paa hverandre, saa vi opflammer hverandre til Kærlighed og gode Gerninger og ikke forlader vor egen Forsamling, som nogle har for Skik, men formaner hverandre.

Anm. Vi bør høre og læse Guds hellige Ord med Andagt og Lærelyst.

Luk. 11, 28. Salige er de, som hører Guds Ord og bevarer det.

Luk. 8, 5—15. Lignelsen om Sædemanden.

Det fjerde Bud.

26.

Ær din Fader og din Moder.

Det er: Vi skal frygte og elske Gud, saa at vi ikke ringeagter vore Forældre og Herrer eller fortørner dem; men holder dem i Ære, tjener, lyder, elsker og agter dem.

Hvilke er vore Pligter imod vore Forældre?

27.

Vi skal ære vore Forældre som de første og nærmeste, Gud har sat over os, og vi skal elske dem som vore første Velgørere iblandt Menneskene, saa at vi gerne tjener og adlyder dem.

Ordsp. 1, 8. Min Sønl' hør din Faders Undervisning, og forlad ikke din Moders Lov.

Ef. 6, 1—3. I Børnl' adlyd eders Forældre i Herren; thi dette er ret. „Ær din Fader og Moder,“ dette er jo det første Bud med Forjættelse, „for at det maa gaa dig vel, og du maa leve længe i Landet.“

Anm. Om Forældres Pligter tales der i disse Bibelsprog:

Ef. 6, 4. I Fædrel' opirrer ikke eders Børn, men opfostrer dem i Herrens Tugt og Formaning!

Ordsp. 13, 24. Den, som elsker sin Søn, tugter ham tidligt.

16 Første Hovedstykke. De ti Bud.

28. Er det kun vore Forældre, det fjerde Bud byder os at ære?

Det fjerde Bud byder os ikke alene at ære vore Forældre, men ogsaa alle dem, som i visse Maader er os i Forældres Sted, saasom Husbonde og Øvrighed, Lærere og Sjælesørgere.

Anm. 1. Dette Bud omfatter saaledes vore Pligter imod alle dem, der er sat over os i Familien og Staten, i Skolen og Kirken.

Ef. 6, 5, 6. I Trællet adlyd eders jordiske Herrer med Frygt og Bæven i eders Hjertes Enfold som Kristus; ikke med Øjentjeneste, som de, der vil takkes Mennesker, men som Kristi Tjenere, saa I gør Guds Vilje af Hjertet.

Tit. 2, 9, 10. Forman Trælle til at underordne sig under deres egne Herrer, at være dem til Behag i alle Ting, ikke sige imod, ikke besvige, men vise al god Troskab, for at de i alle Maader kan være en Pryd for Guds, vor Frelsers Lære.

Rom. 13, 1, 2, 5. Hver Sjæl underordne sig de foresatte Øvrigheder; thi der er ikke Øvrighed uden af Gud, men de, som er, er indsatte af Gud, saa at den, som sætter sig imod Øvrigheden, modstaar Guds Ordning; men de, som modstaar, skal faa deres Dom. — Derfor er det nødvendigt at underordne sig, ikke alene for Straffens Skyld, men ogsaa for Samvittighedens.

Rom. 13, 7. Betal alle, hvad I er dem skyldige: den, som I er Skat skyldige, Skat; den, som Told, Told; den, som Frygt, Frygt; den, som Ære, Ære.

Matth. 22, 21. Giv Kejseren, hvad Kejserens er, og Gud, hvad Guds er!

1 Thess. 5, 12, 13. Vi beder eder, Brødre! at I skønner paa dem, som arbejder iblandt eder og er eders Forstandere i Herren og paaminder eder, og agter dem højlighedsfuldt i Kærlighed for deres Gernings Skyld.

Hebr. 13, 17. Lyd eders Vejledere og ret eder efter dem; thi de vaager over eders Sjæle som de, der skal

Første Hovedstykke. De ti Bud. 17

gøre Regnskab — for at de maa gøre dette med Glæde og ikke sukkende; thi dette er eder ikke gavnligt.

Anm. 2. Om Husbonders, Øvrighedens og Præsternes Pligter tales der i disse Bibelsprog:

Kol. 4, 1. I Herrer! yd eders Trælle, hvad ret og billigt er, da I ved, at ogsaa I har en Herre i Himmelen.

1 Tim. 5, 8. Dersom nogen ikke har Omsorg for sine egne, og især for sine Husfæller, han har fornægtet Troen og er værre end en vantro.

Rom. 13, 4. Øvrigheden bærer ikke Sværdet forgæves.

2 Tim. 4, 2. Prædike Ordet, vær rede i Tide og i Utide, irettesæt, straf, forman med al Langmodighed og Belæring!

Det femte Bud.

29.

Du maa ikke slaa ihjel.

Det er: Vi skal frygte og elske Gud, saa at vi ikke gør vor Næste nogen Skade eller Fortræd paa hans Legeme, men hjælper ham og staar ham bi i al Nød og Livsfare.

Hvad forbydes i det femte Bud?

30.

1. I det femte Bud forbydes Mord og Vold saavel som de onde Lidenskaber, der kan føre dertil, saasom Vrede, Had, Hævngerrighed, Misundelse.

2. Dernæst forbydes det ogsaa paa anden Maade at gøre vor Næste Skade paa hans Legeme og Helbred, saasom ved at paalægge ham Arbejde, der er over hans Kræfter, eller ved at volde ham Sorg og Kummer.

1 Joh. 3, 11, 12. Vi skal elske hverandre; ikke som Kain, der var af den onde og myrdede sin Broder.

mange Mursten som før. Saa begyndte Israeliterne at klage over Moses og Aron, som var Skyld i, at deres Trængsler var blevet værre. Moses var selv meget modfalden; han klagede sin Nød for Herren; men Herren trøstede ham og sagde: »Nu skal du faa at se, hvad jeg vil gøre ved Farao! Jeg vil med Magt tvinge ham til at lade dem rejse!«

2. Mos. 5.—6.

De ti Plager. Herren sendte nu ti Plager over Ægypten, den ene værre end den anden, men kun de tre første ramte Gosenland, hvor Israeliterne boede.*)

Da der havde været ni Plager, var Farao endnu saa forhærdet, at han ikke vilde lade Israeliterne rejse. Men saa sendte Herren den tiende og værste Plage. Ved Midnat gik Dødens Engel gennem Landet og lod alle de førstefødte dø, lige fra Kongens førstefødte, der skulde arve Tronen, til den førstefødte hos Trælkvinden. Denne Plage kom heller ikke til Israeliterne; thi Herren havde ladet Moses sige til dem, at Aftenen før Dødsnatten skulde de i hvert Hus slagte et Lam og stryge Blodet paa Dørstolperne og det øverste Dørtræ; Herren vilde saa gaa forbi de Huse, hvor han saa Blodet, og deres førstefødte skulde leve. Lammet skulde de stege helt og spise det med usyret Brød og bitre Urter til, og de skulde staa i Rejseklæder og med Stav i Haanden, rede til at drage ud af Landet. Og Herren befalede, at de og deres Efterkommere hvert Aar skulde højtideligholde denne Dag paa samme Maade, til Minde om, at Herren gik deres Huse forbi, dengang han slog Ægypterne. Den Fest, der saaledes indstiftedes, blev kaldt **P a a s k e**, hvilket betyder **F o r b i g a n g**.

2. Mos. 7.—12.

Udgangen af Ægypten. Da Ægypterne vaagnede og saa, at den førstefødte var død i hvert eneste Hus, lød der høje Klageraab over hele Ægypten. Farao lod Moses og Aron kalde og befalede, at de skulde skynde sig ud af Landet med hele Israels Folk. Og Ægypterne skyndte paa dem; »thi,« sagde de,

*) »Vand til Blod og Frøers Mængde,
Myg dernæst Ægypten trængte,
Fluer, Kvægpest, Bylders Nød,
Hagel, Græshop', Morke, Død.«

svarede: »Jeg siger dig, ikke syv Gange, men 70 Gange syv Gange. Derfor er Himmeriget at ligne ved en Konge, som vilde holde Regnskab med sine Tjenere. Der blev da ført en frem for ham, som skyldte ti Tusinde Talenter.*) Men han havde intet at betale med, og Kongen bød, at man skulde sælge ham, hans Hustru og Børn og alt, hvad han ejede, for at Gælden kunde blive betalt. Saa faldt Tjeneren ned for ham og sagde: »Herre, vær langmodig med mig, saa vil jeg betale dig det alt sammen.« Da ynkedes Herren inderligt over ham, gav ham fri og eftergav ham Gælden. Men da den samme Tjener gik ud, traf han en af sine Medtjenere, som skyldte ham 100 Denarer, og han greb fat paa ham og var lige ved at kvæle ham og sagde: »Betal, hvad du skylder mig!« Medtjeneren faldt ned for ham og bad ham og sagde: »Vær langmodig med mig, saa vil jeg betale dig!« Men han vilde ikke vente og kastede ham i Fængsel, indtil han betalte, hvad han var skyldig.

Da hans Medtjenere saa dette, blev de meget bedrøvede og fortalte deres Herre, hvad der var sket. Saa kaldte Herren ham for sig og sagde til ham: »Du onde Tjener, al din Gæld eftergav jeg dig, fordi du bad mig; burde da ikke ogsaa du have forbarmet dig over din Medtjener, ligesom jeg har forbarmet mig over dig?« Og han overgav ham i Vrede til Bødlerne, indtil han kunde faa betalt alt, hvad han var ham skyldig. Da Jesus havde endt sin Lignelse, sagde han: »Saaledes vil ogsaa min himmelske Fader gøre med eder, hvis I ikke af Hjertet tilgiver eders Broder!«

Mt. 18.

Den barmhjertige Samaritan. En lovkyndig spurgte engang Jesus for at friste ham: »Mester, hvad skal jeg gøre, for at jeg kan arve evigt Liv?« Men Jesus sagde til ham: »Hvad er der skrevet i Loven? hvorledes læser du?« og den lovkyndige svarede: »Du skal elske Herren din Gud af hele dit Hjerte og med hele din Sjæl og med hele din Styrke og med hele dit Sind, og din Næste som dig selv!« »Du svarede ret,« sagde Jesus, »gør dette, saa skal du leve.« Men den lovkyndige vilde gøre

*) En Talent = 6000 Drakmer = 4000 Kr.

— Drakme = en Denar = 65 Øre.

sig selv retfærdig og sagde: »Hvem er min Næste?« Jesus fortalte da følgende Lignelse:

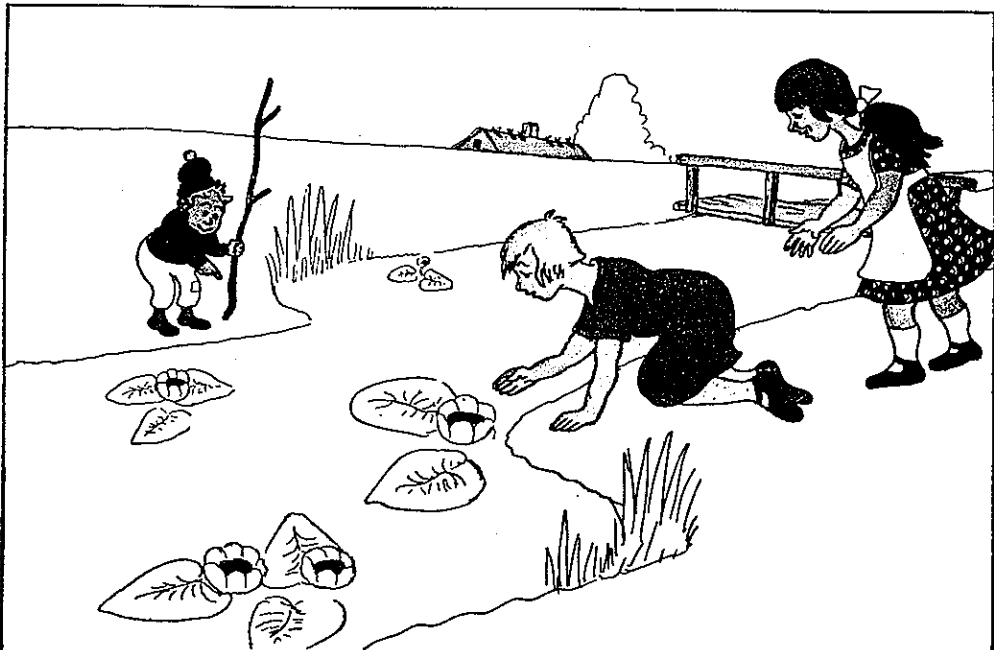
En Mand gik ned fra Jerusalem til Jeriko, og han faldt blandt Røvere, som klædte ham af og slog ham, hvorefter de gik bort og lod ham ligge halvdød. Det hændte sig nu, at en Præst rejste den samme Vej, og da han saa ham, gik han forbi. En Levit kom ogsaa til Stedet, han gik hen og saa paa ham og gik saa forbi. Men derefter kom en Samaritan, som var paa Rejse, og da han saa ham, ynkedes han inderligt, forbandt hans Saar og hældte Olie og Vin deri; saa løftede han ham op paa sit eget Dyr og førte ham til et Herberg, hvor han plejede ham. Den næste Dag gav han Værten to Denarer og sagde: »Plej du ham nu, og hvad mere du lægger ud, skal jeg betale dig, naar jeg kommer igen.«

Da Jesus havde fortalt denne Lignelse, spurgte han: »Hvilken af disse tre synes du nu var hans Næste, som faldt iblandt Røverne?« og den lovkyndige svarede: »Han, som øvede Barmhertighed imod ham.« »Ja,« sagde Jesus, »gaa bort og gør ligesaa.«

Lk. 10.

Den rige Bonde. Da der engang var samlet mange Mennesker om Jesus, traadte en frem og sagde til ham: »Mester, sig til min Broder, at han skal dele Arven med mig!« Men Jesus svarede: »Menneske, hvem har sat mig til at være Dommer og Deler over eder?« Og han sagde til dem: »Vogt eder for al Havesyge; thi Livet beror ikke paa, hvad man ejer, selv om man har Overflod.« Og han fortalte dem en Lignelse:

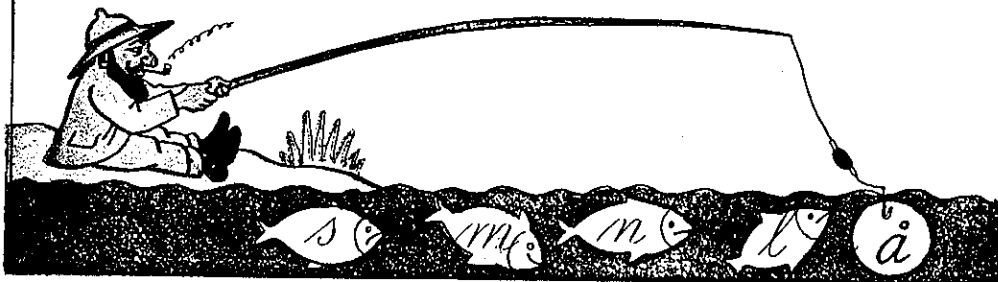
»Der var en rig Mand, hvis Mark havde baaret godt, og han tænkte ved sig selv: »Hvad skal jeg gøre? thi jeg har ikke Rum, hvori jeg kan samle min Afgrøde.« Endelig sagde han: »Nu ved jeg, hvad jeg vil gøre! Jeg vil nedbryde mine Lader og bygge dem større, og deri vil jeg samle al min Afgrøde og alt mit Gods, og jeg vil sige til min Sjæl: Nu har du Forraad til mange Aar, slaa dig til Ro, æd og drik og vær lystig!« Men Gud sagde til ham: »Du Daare, i denne Nat skal din Sjæl kræves af dig; hvem skal saa have det, du har samlet?« Saaledes er det med den, der samler sig Skatte, men ikke er rig i Gud.«

Lene og Åse ved åen, — å, de dejlige åkander.

å - en å
le-ne + å-se så en
o-le så en ål.
å-se. län le-ne en nål.

Øvelse:

2 10 a et

So si sal

o-le, mal en lās.
en må-ne.
So il.

o-le så et tal.

et lam.

li-ne så ti lam.

Udvalgte

s	m	l	n	t
---	---	---	---	---

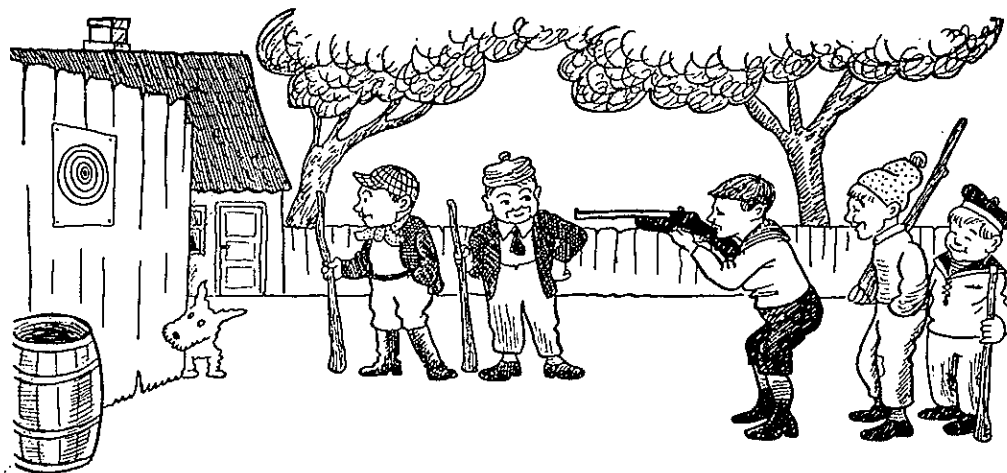

o-le får en vi-o-lin.
 kan o-le en fin vi-se?
 far har vat i sit ø-re.
 mor ler, le-me vil

Øvelser:

o-, so-, sa-, la-, ma-,
 ri-, ly-, le-, me-, lø-, lø- -ve.

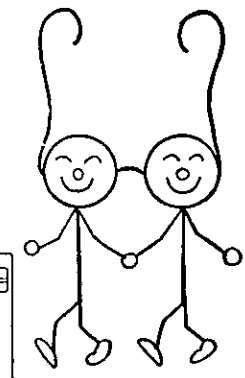
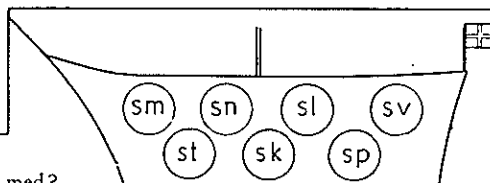
Kan I finde lige så mange med -se?

nu skal alle skyde til skiven.
 ole skød forbi, ha-ha!
 det var en skam, ole!
 leo skød 7,
 tage skød 10,
 ejner kun 4,
 men iver skød plet.
 iver er konge, hur-ra!
 hur-ra, tra-ra, trom-bom, hur-ra!

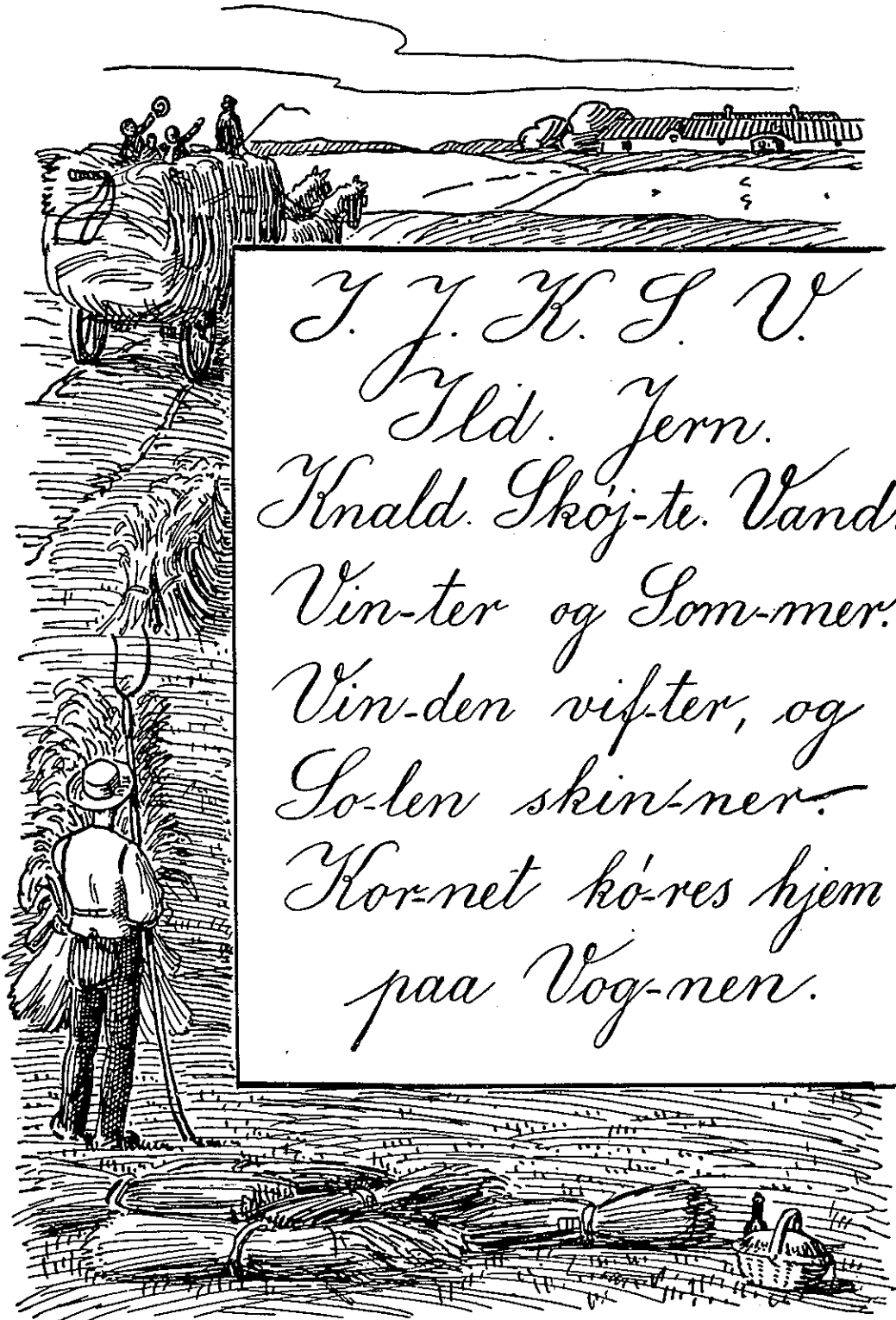

trip trap træsko.
 trine tripper tre trin.
 bro bro brille.
 grønt græs gror.

Øvelse: Mit skib er ladet med?

(Læreren peger, barnet skal nævne ord, der begynder med de pågældende medlydsforbindelser).

Y. J. H. I. V.
Ild. Jern.
Knald. Skøj-te. Vand.
Vin-ter og Som-mer.
Vin-den vif-ter, og
So-len skin-ner.
Kor-net kø-res hjem
paa Vag-men.

I   J   K   S   V

Ild-tang.

Jern-ring.

Korn-læs.

Skor-sten.

Vin-glas.

I Køk-ken og Kæl-der er Krus og Kruk-ker
med dej-li-ge Sa-ger, Si-rup og Suk-ker.

Vin-den vif-ter, og Van-det bru-ser,

So-len skin-ner, i Sko-ven det su-ser.

Vin-te-ren er for-bi, og Vaa-ren er kom-
men. I Vaa-ren, naar So-len be-gyn-der at
skin-ne varmt, saar vi Kor-net i Jor-den; om
Som-me-ren hø-ster vi Sæ-den og kø-rer den
hjem.

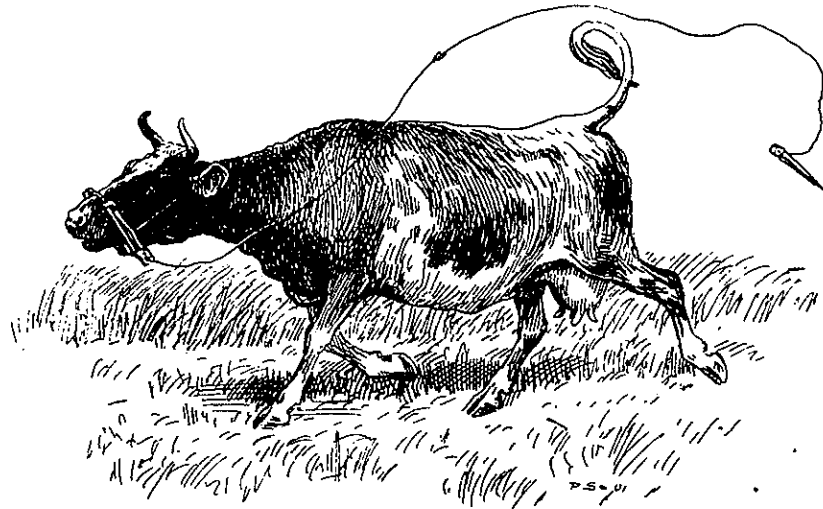

Jen-ny gaar i Sko-le
med sin fi-ne Kjo-le.
I-var syn-ger en Vi-se,
naar han skal ind at spi-se:
»Jeg er ik-ke sul-ten,
ej hel-ler er jeg mæt,
men hav-de jeg et Suk-ker-brød,
det gad jeg ger-ne ædt.«

Karl. Det var en stor Sorg for mig; thi Bob var saa god, saa klog og saa tro.

Vor graa Ko.

Vor graa Ko gik paa Græs i vor Eng i Ro og Mag. Men bedst som den gik og aad, kom der en stor Myg, som fløj om, snart her, snart der. Den stak den graa Ko, og hvad

saa? — Jo, saa rev den graa sin Pæl op, ved at den slog sit Tøjr om sit Horn, og sjap — sjap — sjap! gik det i Trav hjem ad vor By til, mens det lød: Buh — buh — böh! Saa kom den ind i vor Gaard og løb hen til vor Brønd, hvor Far trak en Spand Vand op til den. Det blev den glad for. Saa trak Far den i Stald og gav den Græs.

Og her staar om en Kat; men læs nu selv.

9

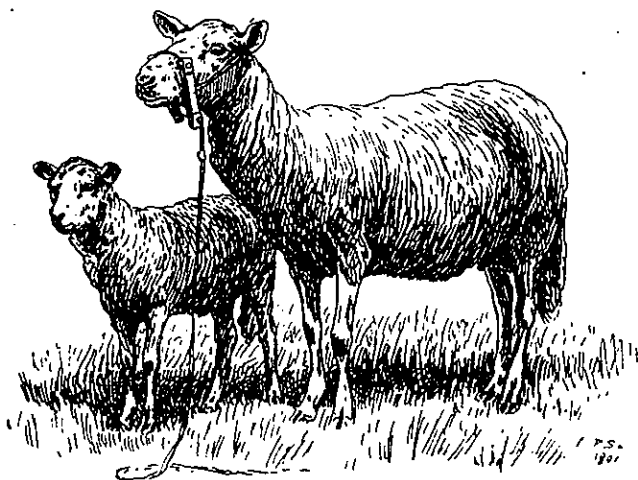
Mis.

Jeg har en smuk Mis, som er helt sort og saa blank som et Spejl. Men hør nu: I Gaar gik Mis fra vor Lo, hvor der er Mus, og ind i vor Stald.

Der stod just en Spand fuld af Mælk. Mis sprang op paa den Spand og drak — lab — lab — lab! Men saa paa een Gang faldt Mis ned og blev helt hvid af Mælk. Den skreg; men saa kom Lars, vor Karl, og tog Mis op, og du kan tro, den stak af i fuld Fart.

Men nu løb Mis op paa et Loft, og der saa den en Mus, der sad og bed i en Sæk med Korn. Da sprang Mis til, fik den i sin Klo og aad den. Godt gjort, Mis! Du er en Knop.

Et Faar

har Uld paa sin Krop. Det kan faa smaa Lam; en Ged kan faa smaa Kid, og en Hest smaa Føl.

En Mand ved en Strand.

Der var en Mand,
han boede ved en Strand,
hvor der var saa meget Vand:
der var ogsaa lidt Sand,
der var ogsaa lidt Grus,
og der laa hans Hus;
det var helt fuldt af Mus:
de aad af hans Snus
og drak af hans Krus;
men saa en Nat
kom der en Kat
og tog den hele Klat.

Hr. Galt.

Det var Hr. Galt,
han skulde gøre Malt,
saa brændte han sin Snude,
saa gik han hen til Jomfru Drude
og fik nogle gamle Klude
og svøbte om sin Snude.

Lille Ane.

Lille Ane
har en hæsliq Vane.
Hver Gang hun kommer galt af Sted
med at spilde eller deslige,
plejer hun gerne straks at sige:
»Det kunde jeg ikke gøre ved.«
Sikken slem Vane
hun har, den lille Ane!

A—B—C.

A—b—c
Jens faldt i Sne:
i—j—k
Hans faldt ovenpaa.
* * *
A—b—c
kom, nu skal I se!
d—e—f
Snap han gav et Bjæf,
g—h—i
gik mig rask forbi.

30

k—l—m
sprang saa hurtig frem,
n—o—p
til han fik at se
q—r—s
otte fede Gæs,
t—u—v
bed af dem de tre,
x—y—z
mens de andre let
æ og ø
slap ud i en Sø,
og saa stod Snap og gav sig til at gø.

Roser røde.

Roser er røde,
Violer er blaa,
Jordbær er søde,
— er du ligesaa?

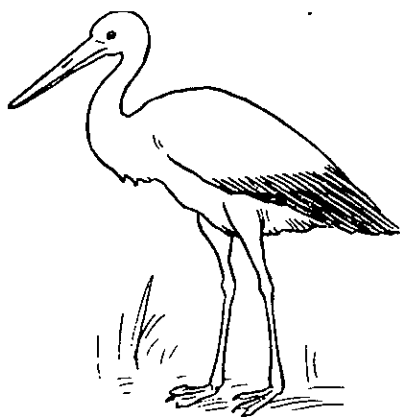
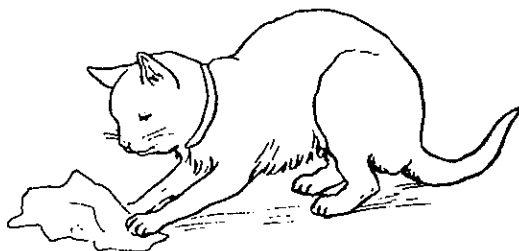
Læs og tegn!

4.

Min ny Hat er pæn. Moder
har købt den til mig, og hun har pyntet
den med røde Bånd. Paa Søndag
skal jeg have min fine Hat og mine ny
Sko paa, for da skal vi i Skoven. Bare nu Solen vil
skinne paa Søndag!

Mis har en lille Kulling; den hedder Birres. Birres vil helst lege hele Dagen. Den kan lege med Halm og Papis, ja, med sin egen Hale. Naar gamle Mis har faaget en Mus, kommer den hen til Birres med den. Saa skulde I bare se, hvor Birres bliver glad.

I Dag er Storken kommen. Han har været borte, mens det var Vinter; men nu er Sneen smeltet, og det vil snart blive Sommer. Storken staar oppe paa Taget og ser paa sin gamle Kede. Naar den bliver gjort i Stand, kan den blive god; saa skal de jmaa Unger nok komme til at ligge godt deroppe.

Paa Dammen leger en hel Flok Dreng; de har røde Næser, for det er meget koldt; men Isen er dejlig blank og glat, og saa bryder en rask Dreng sig ikke om Kulden. Søren har faaet et Par ny Skøjter; dem skal han lære at bruge. Det er vist svært, for naar han vover sig ud paa Isen, falder han næsten hver Gang omkuld.

kunde. Men det brød Poppe sig ikke det mindste om: den gjorde sit Arbejde færdigt, mens den fløjtede og skreg: »Marie, Marie! Sikken et Sjøv vi har! Sikken et Sjøv vi har!«

Hvor den nu havde lært det, er ikke godt at vide, men sandt er det.

Hvad Anden lærte sine Unger.

»Nu skal jeg fortælle jer en virkelig Historie,« sagde en Fisker til sine Børn, da han en Aften kom hjem.

»Jeg stod nede ved Fjorden. Da saa jeg en Vildand

komme flyvende oppe fra Skoven, og den havde noget i sit Næb. Den fløj ned i Vandet, og jeg saa nu, det var en lille Ælling, den var kommen flyvende med. Ællingen begyndte at øve sig i at svømme, og det gik meget godt. Den gamle And saa sig ofte omkring for at opdage, om der var nogen i Nærheden, der vilde gøre hendes kære lille Unge Fortræd.

Kort efter sagde Anden: »Knip, knip, knip!« — og fløj igen op i Skoven. Den lille Ælling svømmede nok saa rask

omkring i Vandet. Men hvad sker? En Høg kom flyvende, slog ned paa Ællingen og fløj bort med den i sine Kløer.

Straks efter kom den gamle And flyvende med nok en Ælling i Næbbet. Jeg kunde tydelig se paa Anden, at hun blev meget forundret, ja helt forskrækket, da hun ikke kunde finde Ungen, som Høgen havde røvet. Hun ledte og kaldte og kaldte og ledte. Men saa var det, som om Anden forstod, hvad der var sket. Hun tog Ællingen, hun sidst var kommen med, i Nakken og dukkede den ned under Vandet. Da hun kom op igen med den, lod hun den hvile sig lidt. Derpaa dykkede hun atter under med den og lod den blive længere under Vandet end første Gang. Saa lod hun den atter hvile sig lidt, og derefter dykkede hun under med den for tredje Gang og blev meget længere nede under Vandet end de andre Gange. Da hun nu kom op igen, saa hun paa Ællingen, som om hun tænkte: »Nu er den sikker!«

Anden fløj nu atter bort; men Høgen var ikke bleven mæt endnu. Den kom susende og slog ned paa Ællingen. »Plask!« sagde det i Vandet; men Ællingen dukkede under, saa Høgen fik ingen Stæg denne Gang, men kun en vaad Klo. Derover blev den saa skamfuld, at den fløj sin Vej.

Snart kom Anden igen med en tredje Unge, som den ogsaa lod dukke under tre Gange. Da Anden atter fløj bort, kom Høgen igen og slog ned paa en af Ællingerne; men den fik kun en vaad Klo og en lang Næse, hvormed den fløj sin Vej for ikke tiere at vise sig.

Anden vedblev at hente den ene Unge efter den anden. Hun lærte dem alle at dykke, og til sidst havde hun syv Unger samlet omkring sig.«

Husk!

Tredive Dage har November,
April, Juni og September.
Alle de andre har een og tredive
saa nær som lille Februar,
der kun 28 har.

III.

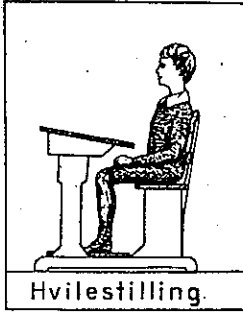
20.

Moder

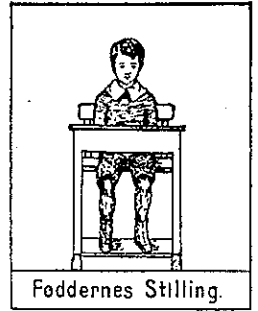
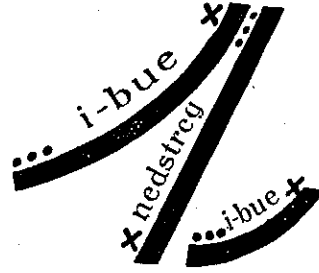
Naal

Olden

39

l

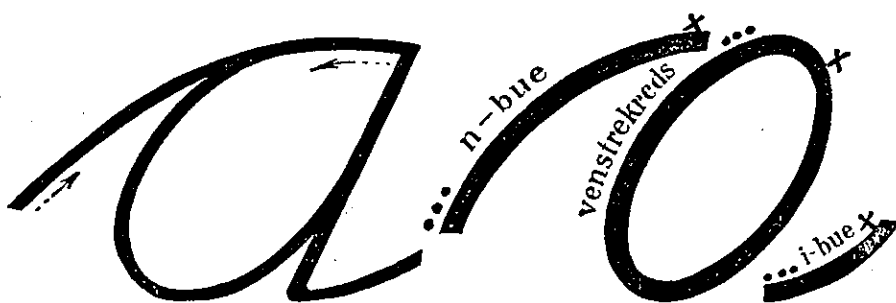
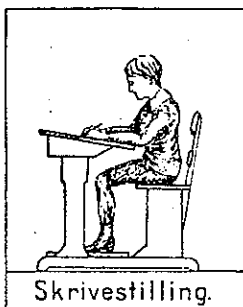

l l l l l l

l l l . . . l l l . . . l l l . . .

Blank handwriting practice lines.

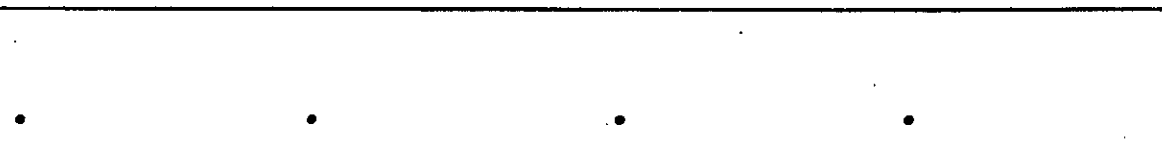
- 1. Bogstavet med Enkelttræk.
- 2. Elementerne med Tittræk eller Tretræk.

- 3. Tittræk eller Tretræk.

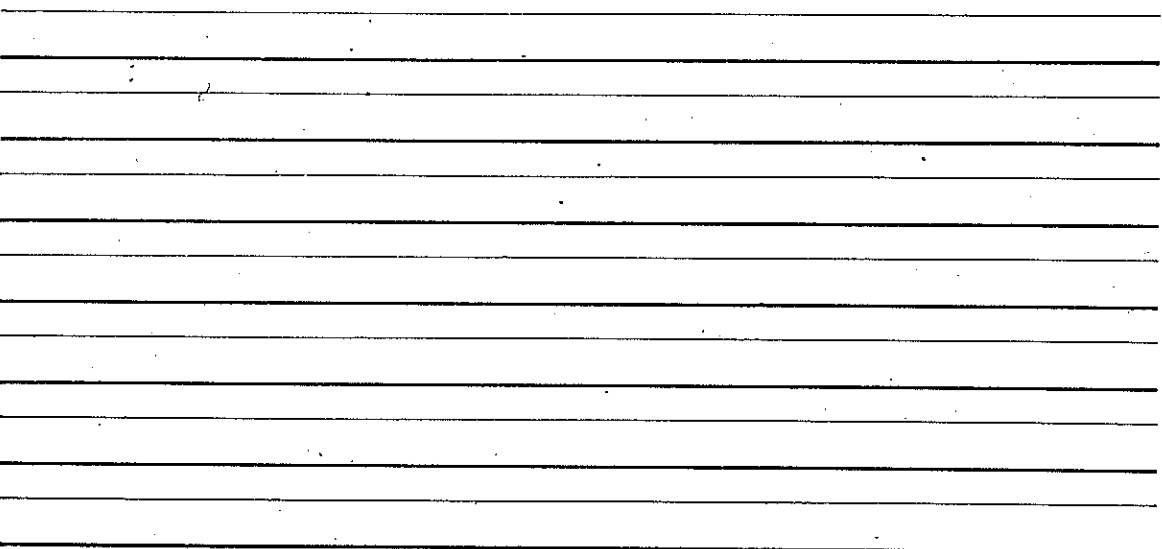
- 4. Tittræk eller Tretræk.

- 5. Enkelttræk.

- 6. Enkelttræk:
  - I. Et Bogstav.
  - II. Et Ord.
  - III. En Sætning.

1-6. Se Forklaringerne Side 1. Naar e skrives med Enkelttræk, tages Rundingen sammen med Opstregen.

Første hold.

Addition I.

Daglig træning.

1.

(2-tabellen i addition)

$7 + 2$; $27 + 2$; $8 + 2$; $68 + 2$

Tæl med 2 fra 0 til 20.

Hvor mange ører er 4 tører? 7 tører?

8 tører? 3 tører + 4 tører?

$30 + 10 + 10$;

$8 + 20 + 20 + 20$;

$12 + 20 + 2$

Olsen er skopudser. I formiddag har han pudset 7 par sko og efter middag 13 par.

1) $34 + 52$

2) $98 - 46$

3) $76 - 45$

4) $56 + 26$

2.

(3-tabellen i addition)

$6 + 3$; $36 + 3$; $9 + 3$; $79 + 3$

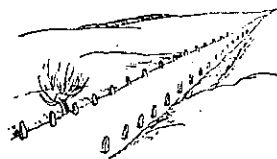
Tæl med 3 fra 0 til 30.

En bog koster 3 kr. Hvor meget koster

6 bøger? 9 bøger?

$50 + 10 + 10 + 10$; $40 + 30$

$8 + 30 + 30$; $46 \text{ kr.} + 30 \text{ kr.}$

På den ene side af vejen står 15 hvide sten, på den anden side 16 sten.

5) $37 + 26$ 6) $79 - 43$ 7) $97 - 45$ 8) $78 + 9$

Skriftlige øvelser.

1)	42	15	54	41	41
	$+34$	$+64$	$+23$	$+27$	$+56$
2)	60	71	21	33	73
	$+29$	$+28$	$+58$	$+50$	$+25$
3)	34	12	5	26	16
	$+50$	$+36$	$+74$	$+13$	$+42$
4)	80	33	7	32	5
	$+18$	$+65$	$+22$	$+24$	$+43$
5)	52	23	84	92	56
	$+6$	$+5$	$+4$	$+7$	$+33$
6)	20	65	91	64	85
	$+9$	$+3$	$+8$	$+5$	$+12$

7) 13 blommer + 14 blommer

8) $55 + 24$ 9) $72 + 7$ 10) $30 + 60$

$36 + 13$ $64 + 5$ $24 + 43$

$43 + 54$ $6 + 32$ $68 + 31$

$65 + 23$ $6 + 93$ $13 + 36$

$73 + 14$ $22 + 67$ $40 + 59$

11) 15 24 35 54 64

$+25$ $+37$ $+57$ $+37$ $+29$

12) 46 18 46 66 77

$+34$ $+73$ $+38$ $+26$ $+19$

13) 68 27 18 77 17

$+12$ $+56$ $+79$ $+15$ $+29$

14) 23 45 36 18 46

$+48$ $+39$ $+57$ $+34$ $+27$

15) 71 36 38 29 39

$+19$ $+48$ $+53$ $+23$ $+25$

3.

(4-tabellen i addition)

3 kr. + 4 kr.; 73 kr. + 4 kr.; 68 m + 4 m

4 + 3 + 4 + 5 + 2; 6 + 1 + 7 + 9

Tæl med 4 fra 0 til 40.

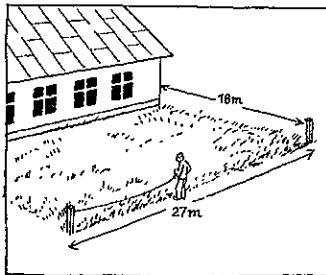
Tæl med 4 fra 40 til 0.

Hvor meget koster 6 4-øres kager?

8 4-øres kager?

9 toerer + 4 tiører + 4 enører.

(Metermålet vises. — Målinger).

Tømreren
måler op.
Mellem
stolperne
er der 27
m og fra
hjørnestol-
pen til hu-
set 18 m.

9) 96 - 43

10) 36 + 28

11) 67 kr. + 24 kr. 12) 78 - 56

4.

(Metermålet. — 5-tabellen i addition).

6 m + 5 m; 46 m + 5 m; 76 m + 5 m

8 kr. + 5 kr.; 38 kr. + 5 kr.; 69 + 5

Tæl med 5 fra 0 til 50.

Jensen købte
i skoven et
læs bølge-
brænde til 35
kr. og et læs
kvas til 9 kr.

13) 34 + 17 + 26 14) 87 - 34

15) 98 kr. - 35 kr. 16) 26 + 27 + 38

D. R. landsbyskolen. I

16) 35 øre   55 øre
+ 45 -   + 25 -

17) 27 øre   36 øre   45 øre
+ 15 -   + 38 -   + 15 -

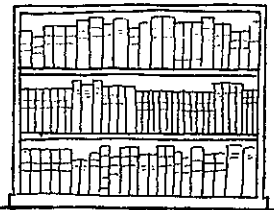
18) 86 øre + 9 øre   26 øre + 56 øre
75 øre + 18 øre   39 øre + 39 øre
64 øre + 29 øre   45 øre + 45 øre
57 øre + 27 øre   29 øre + 64 øre
48 øre + 38 øre   7 øre + 88 øre

19) 4   5   24   31
+ 52   + 54   + 4   + 45
33   23   61   2

20) 62 + 14 + 13	21) 40 + 4 + 15
21 + 35 + 43	32 + 14 + 3
33 + 24 + 32	5 + 84 + 10
16 + 51 + 20	52 + 6 + 31
12 + 43 + 34	4 + 61 + 23
24 + 22 + 23	50 + 34 + 4
10 + 34 + 25	23 + 13 + 3

22) 40 øre   22 øre   44 øre
+ 43 -   + 42 -   + 4 -
6 -   33 -   40 -

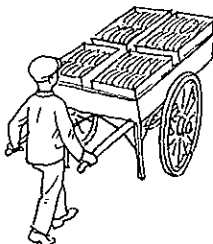
23) 12 øre + 53 øre + 20 øre
4 øre + 62 øre + 32 øre
31 øre + 6 øre + 60 øre
23 øre + 33 øre + 43 øre
50 øre + 25 øre + 14 øre
42 øre + 23 øre + 4 øre
13 øre + 54 øre + 22 øre

24) 22 bøger
34 -
23 -

Tillæg.

- 1) Gartnerens Eigil kører med 4 kasser agurker. I kasserne er der 45, 56, 44 og 53 stk. Hvor mange agurker er der i alt?

- 2) I fire sække var der hvede: 86 kg, 85 kg, 89 kg og 88 kg. Hvor mange kg i alt?

- 3) I skolens fem klasser er der 34, 33, 29, 32 og 35 elever. Hvor mange i alt?

- 4) $75 \text{ sn.} + 98 \text{ sn.} + 186 \text{ sn.} + 8 \text{ sn.}$
 5) $368 \text{ kr.} + 96 \text{ kr.} + 469 \text{ kr.} + 9 \text{ kr.}$
 6) $9 + 256 + 45 + 8 + 17 + 359 + 6$
 7) $165 + 389 + 788 + 8 + 697 + 39$

- 8) I buntmagerens kasse var der 87 kr. Han sælger en pels til 375 kr., en kåbe til 285 kr. og to ræve til 175 kr. og 135 kr. Hvor mange penge skal der så være i kassen?

- 9) Poulsen købte et sæt tøj til 145 kr., en hat til 9 kr. samt en regnfrakke til 48 kr. Hvor meget betalte han i alt, når han tillige betalte 85 kr., han skyldte?

- 10) Fru Trolle køber til verandaen 1 bord til 15 kr., 2 stole til 25 kr. stykket, og 1 stråtæppe til 14 kr. Hvor meget bliver det i alt?

- 11) Ida køber mælk for 34 øre, fløde for 18 øre og franskbrød for 28 øre. Hvor meget bliver det i alt? Hvor meget får hun tilbage på 1 kr.?

- 12) 365 kr. 13) 465 kg 14) 160 l
 — 98 "   — 168 "   — 37 "

- 15) $645 - 234$ 18) $360 \text{ sn.} - 147 \text{ sn.}$
 16) $760 - 170$ 19) $426 \text{ dus.} - 154 \text{ dus.}$
 17) $845 - 463$ 20) $305 \text{ dl} - 126 \text{ dl}$

- 21) $65 \text{ m} \cdot 4$ 23) $145 \cdot 6$
 22) $97 \text{ kg} \cdot 6$ 24) $123 \cdot 8$

- 25) Gartneren plukkede 225 nelliker. Han sendte 185 af dem til butikken. Hvor mange blev der til rest?

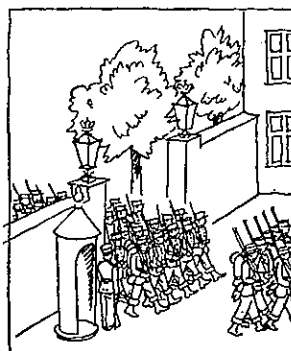
- 26) På fars sparekassebog stod der 750 kr. Han hævede 175 kr. Hvor mange penge stod der nu på bogen?

- 27) Ole har 256 frimærker i sit album, Karl 198. Hvor mange har Ole flere end Karl?

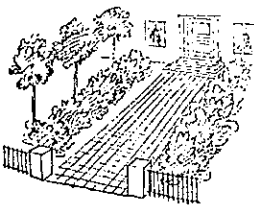
- 28) På kaseren ligger der 782 soldater. 548 af dem skal sendes hjem i morgen.

Hvor mange bliver der tilbage?

- 29) $28 \text{ kr.} \cdot 6$
 30) $72 \text{ m} \cdot 9$
 31) $86 \text{ sn.} \cdot 7$

- 1) Hen til trap-
pen skal der
lægges 9
rækker fliser
med 36 i
hver række.
Hvor mange
skal der bru-
ges?

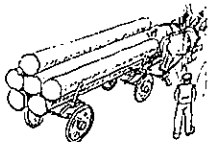
- 2) Gartneren vil plante 7 rækker to-
mater med 45 planter i hver række.
Hvor mange planter skal han bruge?

- 3) $189 \text{ kr.} \cdot 2$ | 6) $700 - 256$
4) $267 \text{ kg} \cdot 3$ | 7) $901 - 104$
5) $176 \text{ sn.} \cdot 4$ | 8) $813 - 724$

- 9) Af 500 julemærker har boghandle-
ren 168 tilbage. Hvor mange har
han solgt?

- 10) Hvor mange kg mel er der brugt til
36 5-kg poser?

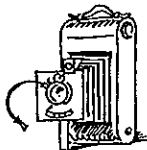
- 11) På denne vogn
er læsset 6 bø-
gestammer, der
vejer 835 kg,
645 kg, 865 kg,
886 kg, 845 kg og 856 kg.
Hvor tungt er læsset?

- 12) $56 + 269 + 85 + 8 + 239 + 78$
13) $9 + 368 + 75 + 169 + 296 + 35$
14) $408 \text{ kr.} - 218 \text{ kr.}$ | 16) $90 \text{ kr.} \cdot 8$
15) $587 \text{ sn.} - 268 \text{ sn.}$ | 17) $140 \text{ l} \cdot 6$

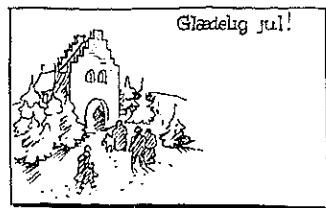
- 18) Far betaler skat 4 gange om året,
34 kr. hver gang. Hvor mange penge
bliver det i alt?

- 19) En kodak koster 45
kr. Hvor meget koster
4 af samme slags?

- 20) En kasse cigarer ko-
ster 28 kr. Hvor me-
get koster 4 kasser?

- 21) 2 lysekroner à 85 kr.
22) 4 boghylder à 98 kr.
23) 3 malerier à 275 kr.
24) 6 grammofoner à 360 kr.

- 25) Sidste jul købte far
8 julekort à 2 øre
5 — à 5 "
4 — à 8 "
2 — à 10 "

Hvor meget blev det i alt?

- 26) Til farbrors sølvbryllup var der 12
store lagkager på bordet til 10 kr.
stykket. Hvor meget kostede de i alt?

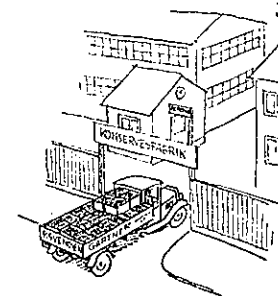
- 27) $456 + 269 + 85 - 127$

- 28) $965 \text{ kr.} - 457 \text{ kr.} + 56 \text{ kr.}$

- 29) $165 \text{ kg} + 69 \text{ kg} + 58 \text{ kg} + 69 \text{ kg}$

- 30) I en skole var der 102 børn. Så gik
13 ud af ældste klasse, men 22 blev
skrevet ind i yngste klasse. Hvor
mange børn var der nu i skolen?

- 31) I Kajs skole var der 3 klasser med
33, 35 og 39 elever. Så blev 15
skrevet ud, men 17 blev skrevet
ind. Hvor mange elever var der nu
i skolen?

- 32) Til en fabrik
skal gartner
Svendsen
levere 4000
snese agur-
ker. Han har
leveret 2450
snese. Hvor
mange snese
mangler der?

eller Uret, og hvis Munkene vil hindre deres Plyndringer, bliver de slaet ihjel.

Aar efter Aar kom Vikingerne igen. Franskmænd, Englændere og de andre Folk, som blev overfaldet, var fortvivlede; de kunde ikke væрге sig mod „Normannerne“, saaledes kaldte de de fremmede. Til sidst bosatte disse sig i de fremmede Lande; en stor Del af England blev beboet af Daner (den kaldtes Danelagen), og i Frankrig fik Normannerne en Del af Landet, — det hedder endnu Normandiet, — ja, Vikingerne naaede helt til Italien. Fra før 800 til efter Aar 1000 varede Vikingetogene.

Regner Laadbrog. Mest navnkundig af alle Vikinger er Regner Laadbrog, og mange Sagn fortælles om ham. — Som ganske ung befriede han den skønne Thora Borgarhjort i Sverige. Hun havde engang faaet to smaa Lindorme (Slanger); men de var siden vokset og blevet saa store, at de laa helt rundt om hendes Jomfrubur og spyede Gift imod alle, der nærmede sig. Hendes Fader, der var Jarl, havde lovet hende til den Mand, der kunde befri hende. Det vilde Regner gøre. Han klædte sig i en ulden Kjortel og et Par laadne Broge (Bukser) og drog saa til Sverige. Det var Vinter, og før han gik i Kamp, dykkede han sig mange Gange ned i Vandet, og lod saa Vandet fryse til Is, saa han havde et helt Ispanser paa. Jarlen lo, da han saa Regner, og kaldte ham en „Laadbrog“. — Regner gik imod Lindormene; de spyede Gift imod ham; men den kunde ikke trænge igennem Ispanseret, og han sejrede.

Saa blev Thora hans Hustru, og de var meget lykkelige; men faa Aar efter havde han den store Sorg, at hun døde.

Senere drog Regner engang paa Vikingetog, og da hans Skibe var nær ved Norges Kyst, sendte han sine Mænd i Land for at bage Brød. De gik ind i en Bondegaard, hvor de traf et Par meget grimme Folk, der slet ikke saa rare ud; men Mændene fik da Lov til at bage dér. Da de havde æltet Dejgen og sat Brødene ind i Ovnen, kom der en ung Pige ind. Hun var saa skøn, at de glemte alt for at se paa hende, og da de til sidst kom i Tanker om Brødene, var de brændt. — Mændene var meget bange for at komme hjem til Regner med de sorte Brød; men de fortalte

om den smukke unge Pige. Da sagde Regner, at han vilde se, om de talte sandt, og desuden vilde han vide, om den unge Pige var lige saa klog, som hun var smuk; derfor sendte han Bud, om hun vilde komme til ham næste Morgen. Hun maatte ikke være paaklædt og dog ikke nøgen, hun maatte hverken være mæt eller fastende, hun maatte ikke komme ene, og dog maatte intet Menneske følge hende. — Den unge Pige, som blev kaldt Kraka, løste næste Morgen sit lange gyldne Haar; det naaede hende helt til Fødderne. Hun svøbte det om sig og holdt det sammen med et Fiskenet, saa bed hun i et Løg og gik ned til Regner, fulgt af sin lille Hund. — Regner fandt, at hun baade var skøn og klog, og den fattige Kraka blev hans Brud. Siden fortalte hun ham, at hun egentlig hed Aslaug og var Datter af en berømt Helt.

Regner Laadbrog og Kraka.

Regner og Aslaug fik mange Sønner, og alle Regners Sønner blev store Vikinger. Selv blev han ved med at drage paa Vikingetog, og da han var blevet gammel, vilde han engang drage til England — kun med to Skibe og en lille Flok Mænd, for saa var Æren større, naar han sejrede. Aslaug gav ham en Silkebrynje; naar han havde den paa, kunde han ikke saares. — Da Regner kom nær til England, blev det Storm, og hans Skib strandede. Han og hans Mænd reddede sig dog i Land, men den engelske Konge, Ella, samlede i Hast en Hær og gik imod dem.

Det blev en haard Kamp. Regner havde Silkebrynjen paa, og han værgede sig vældigt, men til sidst blev han klemmt mellem Skjolde og gjort til Fange.

Ella vidste ikke, hvem den gamle Kæmpe var, og Regner vilde ikke svare, da man spurgte ham. Saa blev han kastet i Orme-
gaarden, ned til giftige Slinger og det værste Kryb; men ingen Slange vilde bide ham. Da bød Ella, at Brynjen skulde trækkes af ham, og nu myldrede Slangerne op over hans Legeme, og en af dem bed sig fast ved hans Hjerte. Da raabte Regner: „Grynte vilde Grisene, om de vidste, hvad Galten maa friste.“ Ella hørte disse Ord, og han forstod, at Kæmpen maatte være Regner Laad-
brog; han vilde drage ham op af Ormegaarden, for at Regners Sønner ikke skulde hævne sig; men da var Regner allerede død.

Regners Sønner kom til England, og de tog en frygtelig Hævn. Kong Ella blev dræbt paa grusom Maade, der blev „ristet Ørn“ paa hans Ryg.

Danske Konger i Vikingetiden.

Gorm og Thyra. I Vikingetiden havde Danmark en Konge, Gorm, som senere fik Tilnavnet „den Gamle“. Hans Hustru var Thyra. — Syd for Danmark boede Vender og Sakser, og de angreb undertiden Danmark. Det fortælles, at Thyra byggede vor gamle Grænsevold, Danevirke; den gik fra Slien til Moserne omkring Aaen Trene, saa nu kunde Fjenderne ikke længere komme op gennem Sønderjylland. Da Volden skulde bygges, kom der Folk baade fra Skaane, Sjælland, Fyn og alle Danmarks Egne, og Jyderne skaffede Mad til dem alle — de var jo nærmest ved Arbejdsstedet. — Thyra fik Tilnavnet Danebod eller Danmarksbod o: den, der sætter Danmark i Stand.

Kong Gorm drømte engang, fortælles der, at han ejede to Falke. Det var store, smukke Fugle, og de fløj ud fra ham og vendte tilbage igen, men engang vendte den største ikke tilbage, og den mindste kom hjem med blodige Vinger. — Senere fik han og Thyra to Sønner, Knud og Harald. Knud var ham kærest; han havde faaet Tilnavnet Dana-ast (Danernes Kærlighed). Men Gorm

DANMARK

(Kongerige, 414 mm² = 41400 km²,
3/2 Mill. Indb.)

Landsdele:

- 1) Jylland (med Læsø, Anholt, Samsø og Als).
- 2) Fyn (med Taasinge, Langeland og Færø).
- 3) Sjælland (med Amager, Saltholm og Møen).
- 4) Lolland og Falster.
- 5) Bornholm.
- 6) Færøerne.

Yderpunkter: Skagens Odde, Gedser Odde, Kristiansø og Blaavandshuk.

Hav og Sunde:

- 1) Vesterhavet.
- 2) Skagerrak.
- 3) Kattegat med Samsøbæltet.
- 4) Lille Bælt, der fortsættes i Alssund og det fynske Øhav.
- 5) Store Bælt, der fortsættes i Langebæltet og Smaalandsbæltet.
- 6) Øresund med Københavnstræde, Drogden og Flinterenden.
- 7) Ulfsund, Grønsund og Guldborgsund.
- 8) Østersøen.

Højdeforhold: Danmark er et Lavland. De fleste Steder er Overfladen bakket. Danmarks højeste Bakke er Ejler Bavneshøj (172 m). Flade Landskaber er Hedepladene i Vestjylland, Sletten paa Fyn, Heden (Nord for Køge Bugt) og Halvøen Stevns.

Jordbundsforhold:

- A. Overfladedannelser:
1) Moreneler og Morænesandet, der er allejret af Gletsjere fra Skandinavien. Morænedannelsernes øverste Lag er nu blevet blandet med Muld.
- 2) Det lagdelte Sand paa Hedepladene (allejret af Istidens Smellevandsfloder).
- 3) Flyvesandet (især i Klitterne langs Jyllands Vestkyst).
- 4) Mæsken, der forekommer paa Vestkysten mellem Eshjerg og Grønsen.

- B. Undergrundsdannelser:
1) Tertierdannelser, hvortil regnes Plastisk Ler, der ses i Klitter ved Lille Bælt, samt Glimmer og Glimmersand, som indeholder Brunkul og forekommer i Jylland.
2) Kvartærdannelser, der nedest består af Skrivekridt (træder frem i Moens og Stevns Klint). Ovenpaa Skrivekridtet ligger Fåkskalk (ved Fåksø), Limsten (i Stevns Klint) og Hvedekridt (ved Mønsted) samt Salt- og Gipskalken.

Klimaet er Kystklima. Middelværdien for Januar er 6°, for Juli 16°. Aarlig Regnmængde 60-70 cm.

Plantevækst: Over 3/4 af Landet er Ager- og Græsland. Desuden findes Skove, Lyngheider, Klibvegetation og Moser.

Skovene dækker 1/2 af Landet. De hyppigste Skovtræer er Bøg, Gran og Fyr.

Lyngen dækker 1/3 af Landet. Paa Hedepladene dannes der Al under Lyngtorven. Klitternes Plantevækst består paa nydannede Klitter (hvide Klitter) af Hjelme og Marethalm. Senere overgroes Klitterne helt af mange andre Sandplanter (ogaa Klitterø).

Moserne Plantevækst forvandles efterhaanden til Torv. Hvis Mosen udtørres, omdannes den øverste af Torven til Muld, og Moser bliver til Eng.

Dyrelivet: I vore Skove træffes Raudyr, Krombjorte og Daadyr. Vore to største Rovdyr er Ræven og Grævlingen. Paa Mærkerne lever Hare og Agerhøns.

Folk: Vi hører til Skandinaverne (ligesom Norrmænd, Svenskere og Islændere). Vi har den protestantiske (lutherske) Kirke.

Næringsveje: Landbruget er meget godt 30 % af Befolkningen. Foruden de fire Kornsorter dyrkes Kartofler, Sukkerroer og Foderplanter. Af Køer holdes ca. 3 Mill., af Svin 3 Mill., af Heste 1/2 Mill.

Hovedudførelse: Smør, Flæsk, Æg, Hornkvæg og Heste.

Haandværk og Industri er omkr. 30 % af Befolkningen. Vi har Mejerier, Slagterier, Sukkerfabrikker og Bryggerier (alle disse Fabrikker forarbejder hjemlige Landbrugsprodukter). Desuden har vi Jernstøberier, Stålslynggerier, Vaverier og Margarinefabrikker (disse Fabrikker forarbejder fremmede Raastoffer). Endelig kan nævnes Cementfabrikkerne og Teglværkerne.

Handel: Udførsel: Landbrugsprodukter, Indførsel: Kul, Jern og Tømmer, Kolonial- og Industrivarer, Haastoffer (til Industri) og Foderstoffer. Vor Handelslaade er stor.

Fiskeri: Vore vigtigste Fiskerihavne er Eshjerg, Skagen og Frederikshavn.

Skovbruget er af mindre Betydning, og meget Tømmer ma derfor indføres.

Bjergværksdrift: Egentlig Bjergværksdrift kendes ikke. Men af Jordbundens udvindes Torv, Teglværksler og Kalksten. Fra Bornholm faas desuden Granit og Porcelænsjord (Kaolin).

Sjælland.

Tilliggende Øer: Amager, Saltholm, Møen og Sejerø.

Find de omgivende Vande paa Kortet!
Indskæringer: Isefjord (med Roskilde Fjord og Holbæk Fjord), Sejerø Bugt, Vaalundborg Fjord, Fåksø Bugt og Køge Bugt.

Halvøer: Nordsjælland, Hornsherred, Odsherred (med Sjællands Odde), Helsingør, Assens og Stevns.

Overflade: Sjælland er et bakket Land. Den højeste Bakke er Gyldenløves Høj (126 m). Flade Egne er Heden og Stevns. Jordbunden består af frugtbar Moræneler.

I Nordsjælland findes dog Morænesand. Her er mange Marker og store Skove (Grib Skov). Enkelt Steder træder Kalken frem (Stevns Klint og Fåksø Kalkbunke).

Indsøer: Furesø, Gurø Sø, Estrom Sø, Arreso og Tissø.

Aaer: Hælleby Aa og Susaa.
Byer: Langs Kysten ligger: København (med Frederiksborg og Hellerup 700.000 Indb.), Helsingør (Slottet Kronborg), Frederiksø, Frederikssund, Roskilde (Domkirke), Holbæk, Nykøbing, Kalundborg, Korsør (Dampfærge), Skejstø, Vordingborg (med Gaaslaarne), Præstø og Køge.

Inde i Landet: Lyngby (Sørgfri Slot), Hillerød (med Slottet Frederiksborg), Fredensborg (Slot), Ringssted (St. Bendts Kirke), Sorø (Akadem), Slagelse, Næstved, Haslev (Mejeri), Fåksø (med Kalkbrud) og Storehedinge.

Amager har Lodshylen Drøgt.
Møen med Møens Klint og Abborrebjerg (143 m) har Byen Stege.

Lolland og Falster.

Tilliggende Øer: Fejø og Femø.
Find de omgivende Vande paa Kortet!
Fjord: Nakskov Fjord.
Halvø: Gedser Odde.

Overflade: Øerne er lave (Dige langs Lollands Sydskyst). Jorden er frugtbar Morænejord. Der dyrkes derfor især Hvede, Byg og Sukkerroer.

Indsø: Maribo Sø.
Byer paa Falster: Nykøbing, Stubbekøbing og Stationshyen Gedser (Færge til Wårnemünde).

Byer paa Lolland: Nakskov, Sakskøbing, Nysted, Røddly og Maribo (med Bandholm).

Bornholm.

Øen er en Klippesø. Undergrunden består væsentlig af Granit. Denne træder frem

i Ryteknæglen (162 m) og Hammeren samt langs den stejle Nordkyst. Overfladen består især af Moræneler. I Midten af Øen findes dog Morænesand (her ligger Læsø- og Naaleskovplantagen Almindingen).

Byer: Rønne, Haste, Sandvig, Allinge, Svaneke, Næskø og Ankerby.
Fra Bornholm faar vi Granit, Porcelænsjord og rogete Sild.

Til Bornholm hører Øgruppen Kristiansø.

Fyn.

Tilliggende Øer: Taasinge, Langeland, Ærø og Lurø.

Find de omgivende Vande samt Odense Fjord og Halvøen Hindsholm paa Kortet!

Overflade: Fyn er bakket ligesom Sjælland. Højeste Bakke er Frøbjerg Bavneshøj (131 m). Gennem Sydvest-Fyn strækker sig et sandet Bakkedrag, »de fynske Alper«. I Nordfyn ligger det flade Landskab Sletten. Jordbunden består af de fleste Steder af Moræneler.

Aa: Odense Aa.
Byer: Odense (65.000 Indb.), Set, Knuds Kirke, Bogense, Sirib (Dampfærge), Middelfart, Assens, Faaborg, Svendborg, Nyborg (Dampfærge), Kerteminde. Inde i Landet ligger Ringe (vigtig Stationsby).

Paa Langeland: Rudkøbing.
Paa Ærø: Afroskøbing og Marstal.
Fra Øerne Syd for Fyn udføres Frugt.

Jylland.

Tilliggende Øer: I Kattegat: Læsø, Anholt og Samsø. I Lille Bælt: Als. I Limfjorden: Mors og Fur. I Vesterhavet: Fanø og Rønø.

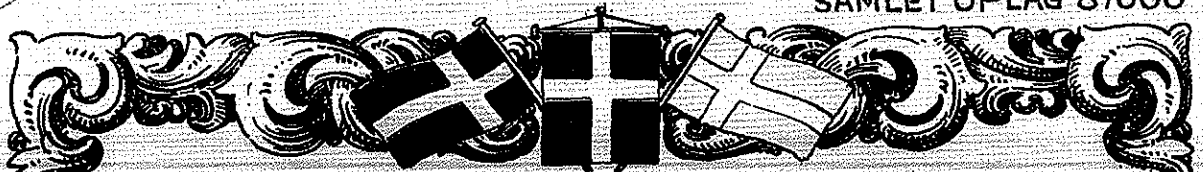
Find de omgivende Have paa Kortet!
Indskæringer:
1. Paa Østkysten: Limfjorden (et Sund med Nibe-, Løgstør- og Nissum Bredning), Mariager Fjord, Randers Fjord, Æbeltoft Vig, Kallø Vig, Horsens Fjord, Vejle Fjord, Kolind Fjord, Haderslev Fjord, Aabenraa Fjord og Flensborg Fjord.

2. Paa Vestkysten ligger en Række Strandsoer som Nissum Bredning (med Indløbet Thyborøn Kanal), Nissum Fjord og Ringkøbing Fjord. Find desuden Jammerbugt og Hjerling Bugt.

Halvøer: Skagens Odde, Djursland (med Mols) og Sundeved. I den vestlige Del af Limfjorden: Salling.

Jylland inddeles i Nørre- og Sønderjylland. Fitter Naturforholdene vil vi foretrække at inddele Jylland i den nørrejske Ø, Østjylland og Vestjylland.

SAMLET OPLAG 87000

HENR. CHRISTENSEN og P LAURIDSEN

ATLAS FOR FOLKESKOLEN

V. RICHTERS FORLAG · KØBENHAVN.

INDHOLD

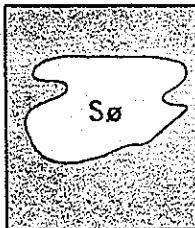
De geografiske Grundformer.....	Side 1	Schweiz og Spanien-Portugal.....	Side 13
Danmark, Island og Grønland.....	» 2-3	Sydeuropa (Fysisk).....	» 14-15
Europa.....	» 4	Italien og Balkanhalvøen.....	» 16
De britiske Øer.....	» 5	Afrika (Stater og Byer).....	» 17
Norge-Sverige og Finland.....	» 6-7	Afrika (Fysisk).....	» 18
Rusland.....	» 8	Asien (Fysisk).....	» 19
Tyskland og Mellem-Donaulandene.....	» 9	Asien (Stater og Byer).....	» 20
Mellemeuropa (Fysisk).....	» 10-11	De forenede Stater.....	» 21
Frankrig og Holland-Belgien.....	» 12	Amerika (Fysisk) og Stater.....	» 22-23
		Australien.....	» 24

Rutekort over Danmark og Vestlige-Østlige Halvkugler paa Bindets Indersider.
KØBENHAVN 1924.

Billede.

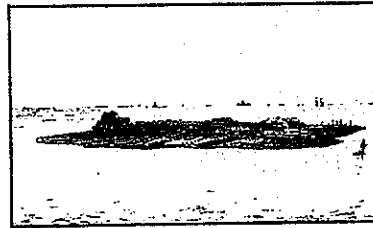

Kort.

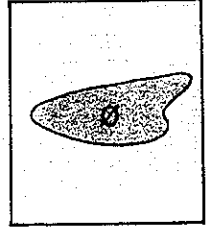

Indsø. Seen er helt omgivet af Land. Man kan gaa rundt om Søen. (Find paa Danmarkskortet nogle Søer).

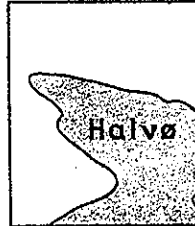
Billede.

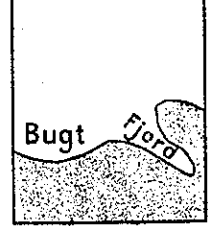
Kort.

Ø. Øen er helt omgivet af Vand. Man kan sejle rundt om Øen. (Find paa Danmarkskortet nogle Øer).

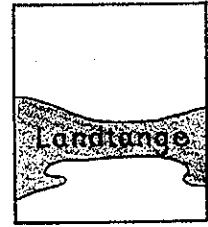
Halvø. Halvøen er omgivet af Vand undtagen paa den ene Side. (En lang og smal Halvø kaldes en Odde).

Bugt, Fjord. Havet skærer sig nogle Steder ind i Landet. En dyb og smal Indskæring kaldes en Fjord. En bred Indskæring kaldes en Bugt.

Sund eller Bælt. Sundet eller Bæltet adskiller to Stykker Land og forbinder to Vande.

Landtange. Landtangen forbinder to Stykker Land og skil-ler to Vande.

